

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РИК XLV. Ч. 107. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 10-го травня, 1937.

VOL. XLV. No. 107. Jersey City, N. J., Monday, May 10, 1937. THREE CENTS

33 ЖЕРТВИ КАТАСТРОФИ „ГІНДЕНБУРГА“

ЛЕЙКГОРСТ (Нью Джерзі). — Трицять три особи померли внаслідок катастрофи „Гінденбурга“, великого німецького катаного балона, що займився в четвер ввечері при осіданні на місцевій стації для балонів американської військової флотії. Пережили катастрофу 65 осіб.

Між жертвами катастрофи є капітан корабля, Ернст Лемен, котрий помер у п'ятницю згодом в шпиталі Пола Кимбела від попечень на всьому тілі, що їх достав був під час катастрофи, коли, будучи командантом, не міг утікати з повітряного корабля з іншими. В іншому шпиталі померла одна дитина, що з трьох дітей, їхали з родичами балоном. З померлих 11 були пасажирами, інші належали до залоги. Між жертвами є дві жінки.

Слідство над катастрофою.

Слідство над катастрофою „Гінденбурга“, що їх розведено з кількох боків зовсім самостійно, покищо ще не дали певного висліді поза ріжні теорії й здогади. Урядники департаменту торгівлі, але держать вислід слідства в тайні.

Головних теорій про причини вибуху є три: одна каже, що статична електрика, зібрана коло газодного збірника повітряного корабля, викликала електричну іскру, котра запалила газ, що виходив з балона при осіданні. Друга теорія приписує катастрофу іскрам, що повставли через тертя машинерії, коли балон старався нагло здержати рух уперед.

Найбільше толковань викликає теорія саботажу: припускають, що хтось стрілив до балона запальну кулю. В це останнє питання втручається навіть німецька амбасада у Вашингтоні; через головного повітряного аташе, що вилетів негайно на місце катастрофи, амбасада заявляє, що вона не має даних на те, щоб винувати за катастрофу саботаж.

Тимчасово сенатський комітет торгівлі, що теж приїхав сюди на розсліди, заявляє, що перших питань, яке він думає прослідити, буде: чи „Гінденбург“ не вів жертову саботажну акцію.

ПОШИРЕННЯ ФІЛМОВОГО СТРАЙКУ.

ГОЛІВУД. — Юнія фільмових робітників постановида пікетувати набудуче не лише фільмові підприємства, але й фільмові театри. Це пікетування має обняти весь край. Юнія каже, що в пікетуванню буде брати участь мільон осіб.

СТРАЙК КОМЕРЦІЙНИХ АРТИСТІВ.

НЬО ЙОРК. — Перед Студією Макса Флайшера, що виробляє фільмові „картуні“ про пригоди Беті Пуп і Папай Сейдера, прийшло в п'ятницю ввечері до поважних бійок між пікетантами страйкуючих артистів та поліцією. Поліція арештувала 14 пікетів за те, що вони пібралися за руки й не давали прохожим вільного проходу.

Пікети носили написи: „Ми не можемо дістати богато шпінату, коли нам дають розсмішувати людей, дістаючи малу заплату“.

МОЛОЧАРСЬКА КОМПАНІЯ ПРИЗНАЄ ЮНЬО.

НЬО ЙОРК. — Підприємство Борден Ко., відоме з боротьби проти призначення ерій, підписало угоду з юнією візників, причому обіцяло прийняти назад 16 робітників, відправлених за юнію працю. та заплатити їм 26,000 доларів, утрачених через цю відправу.

РОБІТНИКИ ПРОТИ ЗАКОНУ ВАГНЕРА.

ВАШИНГТОН. — Група робітників підприємства „Клейтон Марк енд Ко.“ у Шікаго виступила в суді з позовом проти конституції закону Вагнера на тій основі, що, мовляв, закон не постановляє нічого про судейський розгляд рішень робітничих рад.

АРЕШТУЮТЬ СІДЯЧИХ СТРАЙКАРІВ.

БРИДЖПОРТ (Конетикет). — Поліція арештувала 15 робітників підприємства „Тайло Руфінг Ко.“, котрі пробували засісти в фабриці підприємства на страйк. Їх приведено до міського суду й задержано цілу ніч у в'язниці. Рано їх випущено з тим, що мають ставитися на суд у понеділок.

ЗНАЙШЛИ ЛІК НА ЗАПАЛЕННЯ ЛЕГЕНІВ.

ПІТСБУРГ. — На вчорішнім відкритті Мелонівго Інституту для Медичного Розсліду Вшпиталю д-р Вільям МакЧалчен, головний розсліду Шпиталу Милосердя, а також про новий лік проти запалення легенів.

Референт заявив, що лік є вислідом праці багатьох учених. Основою ліку є хіміна. Пробава його в 100 випадках. Пробі переконали лікарів, що цей лік зменшує значно можливість смерті від цієї недуги.

ЛИТОВСЬКА КРОВ ДЛЯ ЛИТВИ.

Литовський парламент прийняв проект закону про заборону в'їзду та перебування добровольців до Еспанії. Проступки проти закону підлягають карі 6 місяців в'язниці.

НОВА ГРОМАДА В БУЧАЧИНІ.

Тернопільський воевода рішив утворити в пов. Бучач нову громаду п. н. „Войцехувка“, виділену з громади Пиллава. До нової громади будуть належати села: Кольони, Яцівка і Мартинівка. Войцехувка — це польська колонія, яка росте з кожним роком.

БОЛЬШЕВИКИ ВБИЛИ МИТРОПОЛИТА.

До Риги прийшла з Москви вістка, що член Г.П.У. в таємничий спосіб убивили Митрополита Крутицького, який іще минулого року був патріархом. На його місце вибрали патріархом митрополита Сергія. Митрополит помер природною смертю.

ЩО ДВІ ХВИЛИ НЕЩАСТЯ.

Лондонський статистичний уряд обчислив скільки автомобілів випадків, які трапилися за минулий рік на території Англії. Загальна кількість жертв є 6,561 осіб. Ранених було 250,000 людей. Отже на підставі цих даних на дорогах і вулицях Англії трапляється що дві хвилини нещастя. Лондонські часописи, спираючись на цих інформаціях, закликають недавно організовані відділи дорожньої поліції, щоб збільшено чуйність причини статистики.

ДИКИ НА ВОЛИНІ.

На Волині появились у великій кількості дики, що спричиняють господарям великі шкоди по полях.

НІМЕЦЬКА ОПЕРА „ТАРАС БУЛЬБА“.

В німецькому театрі в Усті прієм'єра нової опери „Тарас Бульба“. Автор-композитор цієї опери німець Ернст-Ріхтер походить з Духов, є знайомим композитором лісен на теми Демеля, Шторма, Гереля та інші. Його брат є композитором оперет. Текст опери зладив Йоганес Кемпф на підставі Гоголевої повісті. Прієм'єру діагностував шеф опери театру Франц Адерс. У зв'язку з оперою появились світлинні в односторонній журналі „Цайт ім Більд“ (ч. 20, 21). — Пригадуємо, що в минулому році виставлено в театрі в Моравській Оставі німецький балет „Айне українціше Гохцайт“ (українське весілля). Балет komponував майстер опери театру в Будейовіцах і Мосту Отто Фредіх. Балет поставив мистець Г. І. Рельський.

ТАЄМНИЧА АФЕРА РОСІЙСЬКОГО ГЕНЕРАЛА.

В 1926 р. приїхав до Бейруту емігрант, генерал бувшої царської армії, Карпінський. Перед кількома днями вийшов він ввечері із дому, залишивши прощальні листи до дружки і кривняків. У листах повідомив він, що хоче покинути самобутство на вістку, що в Советях розстріляли двох його синів. Над морем знайшли одяг пропалою. Слідство ствердило, що останні години перебував Карпінський у надморській каварні. Однак тіла його не знайшли. Кружляють погослови, буцімто бувшого генерала, який був у житті російської еміграції доволі велику ролю, вбили большевицькі агенти. Такою особа одної жінки, яку бачили останніми днями в товаристві Карпінського. Ця справа приймає розміри таємничого вбивства Навашина в Парижі. Є теж погослови, що в Бейруті імовірно скривається большевицька експозитура на близький Схід.

АМАТОР СОБАЧОГО М'ЯСА.

Під час світової війни багато собак „пішло спати“ тільки тому, щоб заспокоїти голодні шлунок. Тоді мали люди змогу пізнати смак собачого м'яса і переконалися, що воно зовсім таке смачне як заяча печенка.

Таксамо мабуть думав один субект із Кардсруге, який їхав п'ять чужих собак і зів їх. Та нещаслива доля котів, що остання собака, расовий фокстерієр, була власністю начальника поліції у Кардсруге. Субект-смакун собачого м'яса опинився перед судом, який засудив його на 6 місяців в'язниці з втрату громадянських прав.

ЖАХЛИВА ПІМСТА ЧИГУНА.

Мешканці малого альпійського села Валенсоль були свідками жахливої події. Під час похорону одного тамтешнього фермера майже ціле село йшло за домовиною небижника. Перед воротами цвинтаря похоронний похід спинився. Ратом впали два стріли, один за одним. Одночасно два жандарми, які йшли за похоронком, повалилися закрівавлені на землю. Між присутніми зникла пам'ять. Одні почали втікати, а другі добивалися до дверей дому, звідки впали стріли. Дехто почав рятувати застрілених, однак поміч була даремна, бо на землі лежали вже тільки закрівавлені трупи. Тимчасом частина людей, яка кинулася приступом на дім, аспіла вдершись на поверх. Тоді залунали ще один вистріль і жодні юрба вдерлася до кімнати — вбивник лежав уже мертвий.

Вбивником був тамтешній чигун Поль Амур. Перед кількома тижнями зловив його жандарми на горячому вогні і списали протокол за чигунство.

— Це вам гладко не піде! — сказав тоді чигун. — Моя пимста буде страшна. Я навіть свої голови не пожуваю.

Свого погрозу виконав він справді жахливо.

ГРАНАТА ВБИЛА ДВОЄ ДІТЕЙ.

У селі Коритниці, грубешівського повіту, діти забавлялися знайденою в полі гранатою з часів війни. В одній хвилині граната, що впала випадком на землю, вибухнула й убила двоє дітей, а третє тяжко поранила.

СОЮЗ ОБОРОНЦІВ КНИЖКИ.

Французький письменник Жорж Дігамель, член Французької Академії, створив нове товариство „Союз оборонців книжки“. Його ідея — воювати проти всякої механізації та матеріалізації сучасного життя, в якому люди дурніють, не мають часу думати і, живучи з дня на день, забувають про духовну культуру. Якими засобами буде цей новий Союз боротися проти умової грипи — не знаємо. Його завдання тим важче, що саме тепер французькі книгарі нарікають на нову дорожнечу друку й паперу.

„ФАБРИКАНТ“ ВИШИВАНИХ ФЕЛОНІВ.

У перших днях березня ц. р. зголосився до власника церковних виробів М. Менцінського у Перемишлі якийсь добродій та заявив, що називається Пачковський Іван і має в Негребіці виробнювати вишиваних фелонів. Показавши Менцінському відповідні документи і печатку своєї виробі, попросив, щоб Менцінський дав йому три брокатові фелони, бо на такі має замовлення, а гроші дасть за кілька днів. Менцінський дав бажані фелони, вартості понад 1,000 зл. Минув місяць, а Пачковський з грішми не з'явився. Затривожений Менцінський зателефонував до станиці поліції в Негребіці, де довідався, що Пачковський є звичайним обманцем.

НЕСАМОВИТЕ ВЕСІЛЛЯ.

В югославському містечку Крагуєвац відбулося цими днями небудене весілля. 20-літня місцевка красуня Мирослава Наумович померла напередодні назначеного шлюбу. Її батько рішив не змінити всіх приготувань до шлюбу, і казав убити покійну в шлюбну сукню з віпком на голові. Цікаве, що священник, відмовляючи від покійної шлюбні, не мав нічого проти, щоб символічно повінчати покійну з її нареченим, перемінявши в їх пальцях шлюбні перстені. Іх сільні гості стояли із свічками, як свідки цього дивного обряду. На другий день ціле весільне товариство взяло участь у похороні.

СИН ПІД ЗАМІТОМ КРАДІВКУ ГРОША БАТЬКА.

В Крем'янці під Ланцютом з замкненого мешканця О. Хмури зі шафи хтось украв грошівку 5,500 зл. Зловий зайшов до мешканця, відчинивши собі його витрихом, або підірволенням ключем. Хмура мав намір купити грунту і тому приготував собі гроші, що їх перекладав дома. У зв'язку з цим крадіжкою придержалися на пошкодженого. Броннелла, літ 30.

ГУГО ЕКЕНЕР ПРО МОЖЛИВІСТЬ САБОТАЖУ

БЕРЛІН. — Будівничий цепелінів і командант останнього „Гінденбурга“ в часі його подорожі до Америк, Гуго Екнер, сказав, що не виключає можливості саботажу як причини вибуху на „Гінденбургу“. Він давав 47% за те, що це саботаж, а 53% за те, що вибух повстав внаслідок електричної іскри, спричиненої контактом балону з землею, або іскри, виданої мотором. Своє припущення Екнер опирає на тому, що кожний раз, коли „Гінденбург“ приїздив до Нью Йорку, команда цепеліна діставала багато погрозових листів. Ці листи походили головню з Шікаго. Екнер також заявив, що відтепер цепелінів не будуть наповняти запальним газом воднем, тільки незапальним, гелієм, хоч він коштує значно більше.

ЕСПАНСЬКІ АНАРХІСТИ ВИЧІКУЮТЬ.

БАРСЕЛЬОНА. — Бунт еспанських анархістів і зв'язана з ним вулична боротьба, що тривала два дні і три ночі, будучи 400 жертв, що людях, ніби припинений, але фактично ще не здавлений. Збунтовані війська, хоч перестали стріляти, то ще не здали зброї. Вони сидять групами на вулицях, де врятує собі істи, а також ночують. На провінції справи представляються гірше. По маленьких містечках ще денне ведуться вуличні бої. Анархісти тримають у своїх руках містечка Герону і Фігуерас.

ПОЛЯКИ ХОЧУТЬ ВИСИЛАТИ ЖИДІВ НА МАДАГАСКАР.

ВАРШАВА. — Польський уряд зложив комісію, до якої входять поляки і жиди, котра має покласти на острів Мадагаскар, щоб там провирити колонізаційні можливості для жидів. Острів цей лежить на Індійському океані, недалеко східних берегів Африки, і належить до Франції. Польський амбасадор у Парижі в тій справі відвідав французького міністра колоній. Кажуть, що французький уряд віднісся прихильно до цього проекту. Також прихильно ставляться до нього самі жиди, які бачать, що в Польщі таки нема їм що робити.

ДВОЯКА РОЛЯ БОЛЬШЕВИКІВ.

ЖЕНЕВА. — В Міжнародному Бюрі Праці винуло непорозуміння між большевицькими представниками і зарядом бюро. Як відомо, це бюро поладжує ріжні справи, що виривають між працею і капіталом. Тому воно складається з двох головних частин: з власників капіталу і представників робітничих організацій. Дотепер большевицьки мали своїх представників тільки в робітничій відділі. Тепер вони хотіли би бути заступлени також у відділі капіталістів, опираючи своє жадання на тому, що вони фактично є також власниками капіталу. Остаточне рішення цієї справи наступить на річному засіданні в червні, коли большевицьки прирешують свою делегацію.

БЕНЕШ ПРО ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

ПРАГА. — Чеські часописи й офіційні круги приймають велику вагу до висловів президента Бенеша, яких він ужив у своїх останніх публичних промовах, а які підкреслюють можливість чесько-німецького зближення. „Повірте мені, — говорив він до чеських німців — що я зовсім поважно говорю про порозуміння наших двох рас. Моя програма чесько-німецької співпраці, яку я висловив минулого року, стоїть як основа цього“. В чесько-німецькому порозумінні Бенеш бачить можливість утривалення миру в Європі.

ЗГІДЛИВІСТЬ АНГЛІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

ЛОНДОН. — Норман Дейвис, який у ролі американського представника на цукровій конференції в Лондоні мав також секретні поручення від президента Рузвельта обговорити з англійськими міністрами справи заграничної політики, ствердив, що в заграничній політиці Англії й Америки існує повна згідливість, а також між обома народами в сучасній порі існують приятельські настрої.

„ЯК ТРЕВОГА, ТО ДО БОГА“.

ПАРИЖ. — Французький премієр Блюм, який сам є інтернаціональним соціалістом і в своїй політиці старается ослаблювати французькі національні почуття, а скріплювати интернаціональні, кожний раз, коли опиняється в критичному положенні, апелює до почуття французької єдності. На днях він виступив промову, в якій, щось подібно як консервативний англійський премієр Болдана, апелював до патріотизму французів і до їх національної єдності в усіх справах, що торкаються тертя праці з капіталом. Цим разом Блюмові йде про те, щоб у наці паризької вистави у Франції відбулося все гаразд і щоб не було страйків.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 8-33 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початковий час три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з п'ятиці (з англійською частію):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницію:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакції не відповідає.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗГАДАЙМО З ВДЯЧНІСТЮ

Почанувати батька і матір, це один з тих моральних обов'язків, про яких сповнення наказує дбати християнська наука тим, що хотілиб жити довго й у згоді з самими собою, зі своєю совістю. Памятати за тих, що нами щиро піклувалися, що про нас дбали і нас виховали, це теж культурний обов'язок. Тому і кажуть, що недостача вдячності є недостачею — культури. Це значить, що в когось нема відчуття вдячності, в цього нема і правдивої культури. Ось такі думки насуваються, коли приходиться пригадувати, що отсе надійшов черговий День Матері.

І тому і ми теж з вдячністю згадуємо Українську Матір. А під тою Матір'ю розуміємо мільони тих українських жінок, що живуть сьогодні як матері й виховують українській нації мільони будучих українських громадян і громадян. Під тою Матір'ю розуміємо тих стареньких бабусь, що приглядаються сьогодні своїм синам і донькам, що вже самі стали батьками і матерями. Під тою Матір'ю розуміємо ті мільони матерей, що вже в гробі. Розуміємо, загалом кажучи, тих усіх наших матерей, що були і є, та що вкладали ціле своє ество в те, щоби по своїй спроможності й по своїм знанням сповнити якнайкраще свій найважніший обов'язок: виховати якнайкраще своїх дітей.

Куль Матері може сьогодні більше потрібний ніж колинебудь передтим. Повоєнні часи залишили у всіх народів, а теж і в українській народі, сліди певного здичиння, знищили відчуття потреби визнавання певного авторитету, пошани до старшого, а навіть захитали родинними зв'язками, відношенням, родичів до дітей, а з тим і відношенням сина чи дочки до своєї рідної матері. Отсе захитання авторитетом у родинних огнищі відбилося відомо на цілім суспільнім житті. І тим теж можна почасті вижити і ту розпеченість, яку можна додати в різних проявах нашого громадського життя та яка вводить хаос і руїну в наше національне тіло тут в Америці й там на рідних землях.

Свято Матері, як бачимо, має поза сентиментальною стороною, зв'язаною з материнською любов'ю і пошаною, теж і велике громадське значення. Бо підтримання культури і родини являється разом з тим здоровим чинником, який кладе здорові основи під громаду-націю, випливаючи в неї здоровий і благородний інстинкт вдячності. А матерям пригадує це свято велику вагу їх громадянського становища у нації, яку вони мають постійно посилювати здоровими, моральними і благородними новими силами.

ДЕНЬ МАТЕРІ

Другої неділі травня будуть святкувати в Америці нове, недавно заведено свято: День Матері. Не зважаючи на те, що його заведено недавно, воно стало дуже популярне, що святкують його просто всі: родючі американці й найновіші іммігранти. Багато до спонукують зв'язки причини, як це звичайно в Америці буває, чиста купецька пропаганда, що інколи ведеться такими нагальними засобами, що аж відштовхує деякого, як від чисто комерційного підприємства. Та всетаки поза нею стоїть здорова думка, котру повинні признати навіть ті, що їх вражають крайні вибрики комерції.

Цєю думкою є признання великої ролі матері в житті одиниці й у житті цілого громадянства. Про цю роль співали здавна поети. Про неї говорили письменники, що писали про власне життя в молодості. Писали про це здавна й виховники молодіжні. Багато зовсім старих думок закинених на непідтвердженні новими розслідуваннями, але ці нові розслідування про значення ролі матері в житті людини й народу не то що не опрочували, але якраз навпаки: його ще більше підтвердили.

Останніми часами з'явилася в поступових суспільностях тенденція продовжувати щораз більше шкільний вік дитини. Шкільний обов'язок посягнуто до 12-го року життя, потім до 14-го, далі до 16-го, а в деяких краях аж до 18-го, і хто зна, чи в тому напрямі не підуть іще далі. Та всетаки, не зважаючи на ці новини, на перенесення на школу великої частини виховання молоді

День Матері най нам пригадає на обов'язки супроти наших власних матерей і на обов'язки нашої громади супроти всіх матерей нашої суспільності.

ПРО ВЕЛИКОГО УКРАЇНСЬКОГО САМОСТІЙНИКА
МИКОЛУ МІХНОВСЬКОГО

IV.

Та послухаймо, що про те пише другий наддніпрянець, Володимир Савченко, у своїх споминах „Українське військо в 1917 році“, помічених недалеко у львівському „Новім Часі“. А пише він ось що: „В „Центральній Раді“ про потребу мати власне міцне регулярне військо — тільки дехто думав. Переважаючи ж були тої думки, що регулярного вій-

ська непотрібно, бо вони не збираються ні з ким воювати, а вистарчить тільки для України міліції. Перший, хто тут ставив справу — творення регулярної армії — ясно поставив на порядок денний та забрався енергійно переводити свою думку в життя — це був відомий український діяч, старшина поручник Микола Міхновський. З його ініціативи та енергії уже в перших днях революції утворився в

Києві військовий український клуб ім. гетьмана Павла Полуботка. Поставив він собі метою об'єднати українців-воїнів на просторі цілої України, для чого мав теж основою свої філії. — В деяких місцевостях в Україні вони й повстали. В київській клуб увійшли військові українці, що були відомі зі своєї праці ще з дореволюційних часів. Це були щирі патріоти, які не поклалися на ласку Керенського і взагалі скептично ставилися до спроб розв'язати українську справу легким шляхом обопільного дружнього порозуміння між Центральною Радою і московським урядом. Клуб Полуботка вважав, що єдиним певним шляхом відбудови України — це негайна організація власної могутньої регулярної армії. Цей же клуб сам утворив один з найкращих полків української армії, а саме — полк Богдана Хмельницького (5. V. 1917 р.). Цей полк впродовж 1917—1920 рр. славився бився з ворогами України. Той же клуб створив і другий полк, а саме імени свого патрона гетьмана Павла Полуботка, що сталося в червні 1917 р.

Як бачимо, то п. Савченко говорить не лише про „соціалістів“, але взагалі про переважачу більшість „Центральної Ради“. Не має отже розумної причини п. Григорієва, що так сердито, що ті закиди і до соціалістів відносяться. На лихо — чи для мод, чи для підтримання свого авторитету і Грушевський знайшовся між „ес-ерами“ і е фактом, що він то головним причинником до розпущення сталої армії, бо хотів опертися на „міліцію“ (1).

Заміти п. Григорієва, що багато жовнів тому зголошувалося до української армії, бо взагалі не хотіли воювати, та що декотрі готові вже полки заявлялися за „нейтралітет“ — можуть бути правдиві, але тут власне й лежить причина тодішніх соціалістичних партій, що замість випливають у тих воєнних жадах державної самостійності та потребу її оборони — плели їм банальки про панський ґрунти.

Річ очевидна, що і аграрна реформа мусіла бути тоді ясно поставлена, але чим такі самостійники як Міхновський були їй противні? Чим не казав він, що „тільки під захистом власної збройної сили зможемо землю нашу від нероба-зайди відібрати — і правдивому господареві, українському народові передати“? Зрештою вся більша посілість у Великій Україні була

тоді майже виключно в руках чужинців — поляків і москалів, та перекверті українського походження. А такі великі землевласники патріоти як Євген Чикаленко певно нічого не мали би проти віддання їх земель українському селянинові. Сам же Євген Чикаленко уважав себе лише за управителя своїх дібр іменем українського народу і все, що міг пхав (але розумно) в український підприємства, що потребували гроша.

Щодо Міхновського — то була це статна, імпульсна людина, з європейськими культурними звичками, котрі очевидно не могли подобатися людям, котрим імпульсувало московське „революційне“ нехлюйство і опущення!

А крім того, коли йшло про українство, він не перебивав у словах навіть і перед такими авторитетами як московський письменник Короленко — аж занадто очевидно українського походження.

Зустрінувшись з ним раз у судовій поچهкальні — Міхновський не хотів йому подати руки, заявляючи: „Я ренегатам руки не подаю!“

На жаль, Україна мала тисячі таких ренегатів, що свій талант і працю цілого життя присвячували на річ нашого найтяжчого ворога. До найвищих з них належав без сумніву Микола Гоголь, але цей хоч за свою зраду, по волі цієї неволі, а такі відплатились рідному народові „Тарасом Бульбою“, що таку визначну роль відіграв у нашій відродженню. В новій Польщі аж в 1936 році пізналися на „небезпечності“ цієї книжки в українській перекладі та сконфіскували її в Коломиї, що має очевидно значення для цілої Польщі — навіть у польській перекладі. Короленко однак нічим себе перед українським народом не обмигивав. Його „слава“ як московського письменника не заімпонувала Міхновському і він безоглядно врізав тому ренегатові правду в очі.

Але повернімся до справ військових:

Чи не виглядає це просто на жарт, що в тодішніх часах віддано військову справу людині, яка стояла далеко від неї, що назначено військовим міністром Симона Петлюру, а просто спеціаліста по часті військової організації, Міхновського, відсунуто на бік? І тому, що він не був ані ес-дек, ані ес-ер, ані ес-еф, але переловив українським державником!

І ми мусимо тут навести останні уступи книжки Єв. тимовича про нього.

„Після ознайомлення з великою поstattю Міхновського у читача постають поважні запитання: чому ж Міхновський до кінця не залишився на чолі українського війська, чому перший Всеукраїнський Військовий З'їзд на верхній військовий життя висунув інших людей, пішов іншими шляхами? І тисячі інших „чому?“

Відповідь на ті питання і на тому місці зводиться до того:

1) Українська соціалістична демократія знехтувала всілякі вказівки Міхновського і право первородства своєї Батьківщини віддала за московсько-комуністичні „борці“ з об'єктом котелка. Вона поставила доктрину „вище від ідеї, програму — вище від людини, свій талмуд — вище від України!“

Нині через її нерозум, який українська соціалістична демократія виявила в 1917 році, та якого не хоче вирікнутися і донині — криваво покутує вся українська нація, що так віщо передбачив та перед чим пророчо остерігав Міхновський.

2) М. Міхновському сучасна українська демократична суспільність виявила трагічний приклад політичної незрілості. Суспільність та в більшості не доросла до того, щоб зрозуміти його ідею, та щоб визнати у ньому свого вождя. Тому його кінець був передсуджений: з'явився передчасно — мусів передчасно й відійти. Відійшов гордо. Волів сам собі власними руками заповідати смерть — ніж безславно скоритися перед ворогом-катом, якого ненавидів.

Ось так кінчить свою книжку про Міхновського — В. Єв. тимович.

Визволення України буде мати за перший свій обов'язок поставити йому достойний його великих заслуг — пам'ятник!

Клим Обух.
(Київ).

*) Попросту науку, зачерпану з московських „брошур“.

В СПРАВІ КОНВЕНЦІЙНИХ
ПРОЕКТІВ.

З днем 8. травня б. р. закінчено друкування проектів, які надіслали відділи У. Н. Союзу з нагоди конвенції, що розпочинає свої наради дня 10-го травня. Загалом видруковано 70 проектів. Решту надісланих нам проектів віддано до виконання статутній комісії.

Антін Чехов.

РЕКЛАМА

Ершаків, власник складу чаю сидить у своїй конторі за високим бюрком. Він іще молодий, одначе лице з'являє каке здогадуватися, що він живе бурливим життям. Пізнати, що вже зачепив об західну цивілізацію, а доказом того модний одяг, запальний дим цигара та взагалі вся поведінка. Видно було це найкраще, як помічник повідомив, що прийшов писар.

— Попросити. Одначе скажи, щоби вняв калюші.

За хвилину насміливо всувається до контори у бронзовому вітертому пальті сивий лисий дідусь, із червоним зморщеним лицем, із якого відзеркалюється якась непевність себе, що є прикметою, які пють хоч мало, одначе налагово.

— А, моє поважання — вітає його Ершаків не відриваючися від книги. — Що доброго скажете, пане Гайнім?

— А ось я приніс задоволену роботу... Вже готова...

— О, то скоро? ... Три дні... Можна би цілу повість написати, а то щойно рекламу. На це досить година.

— Година? А ви все так торгуєтесь, наче б це коштувало щонайменше рік праці. Та побачимо, що ви написали?

Гайнім добув кілька змінених, олівцем записаних карток, і підходить до бюро.

— Це щойно нарис набрудно — каже. — Я буду читати, а прошу говорити що не подобається. Легко може трапитися щось невідповідне. Чи повірите, що рівночасно я аж для трьох фірм писав рекламу. Таж то навіть Шекспірові перемішалося би в голові.

Тут Гайнім закладає окуляри та починає читати жалісливим голосом, наче декламує: „Сезон цьогорічний 3. Ц. Ерша-

ків, доставець китайського чаю на всю азійську й європейську Росію, як теж і для закордону. Фірма існує від 1804 року“. Тут, бачите, я цей весь уступ дав би більшими буквами та з квітами гербів. Я також одному купцеві написав рекламу, то він так само друкував із гербами різних міст, тому й ви могли би. А я для вас придумав вже відповідний герб — наприклад лев із лірою в зубах? Та ідімо далі. До наших відборців. Високоповажний Панове! Ні політичні події останніх часів, ані щораз більша рівнодушність нашої суспільності, ні засипання піском русла Волги, про що донедавна розпитувалися щироко наші поважніші часописи — словом нічого нас не зіпнуло з раз вибраного шляху. Признання, що його собі наша фірма за стільки літ здобула, дозволяє нам держатися строго раз вибраного напрямку і ні крихіточки не відступати від нашої методи і в відношенні до власників плянтацій і в справі со-

вної полагоди всяких замовлень. А хто ж іще не знає того, що нашим гаслом є: совісність, низькі ціни та шкоро обслуга. Слів так мало, а яке багатомовне. — Добре, дуже добре! — хвалить Ершаків, аж піднімається на крислі. — Я навіть не сподівався, що ви це так гарно уложите. Лише тут іще треба би так якось зручно закрутити... ні, ви вже це розумієте... Бож повідомляємо, що фірма щойно одержала транспорт свіжого, цьогорічного чаю. Чи не так? Добре. Одначе, коли пишемо про те, треба рівночасно сказати, а всеж не говорити, що цей, нібито свіжесенький чай, вже від трьох літ лежить у складі, а всеж щойно у складі, а всеж надійшов із Китаю. Розумієте?

Розумію. Публика зовсім не запримітить тієї суперечності. Зараз згорімо зазначимо, що чай щойно надійшов, а в закінченні скажемо так: Тому що маємо найбільш засоби вже оподатковані на основі давньої тарифи, можемо тимсамим прода-

вати по старих цінах і т. д. А той цінник дамо на відворотній стороні, також прикрашений гербами та з великим титулом: Цінник добрих родів китайського й чорного чаю першого весняного збору з новонабутих плянтацій. А зараз під тим напишемо: Справжнім аматорам звертаємо увагу передівсім на улюблені знавцями роди: Китайський Змії або Зависті Конкурентів, 3 рублі і 50 копійок, і Троян-да Богдана 2 рублі. А передівсім можемо поручити чай відомий під назвою „Очі Гарної Китайки“ 1 рубль і 80 копійок. Здола петітом зазначимо щось про вагу та висилку, а також про процент премії, про які так треба сказати: Неоднин із наших конкурентів, щоби заманити публіку, дає різні премії. Рішучо протестуємо проти такої баламучення клієнтів, а з нашого боку оферуємо нашим відборцям дійсно безплатно все те, що вони лише для примани обіцяють цим жертвам свого визиску. Отже

кожний, хто купить не менше як за 50 рублів, дістане безплатно чайник із металю „Брітаніка“ або сто візитівок чи теж плян міста Москви, коробку чай або книжку під заголовком „Здивований Чоловік або Жінка під Коритом“ оповідання Вельскача.

Гайнім поробив іще малі поправки, потім скоро переписав на чисто та віддав рукопис Ершакову. Оба хвилину мовчали, наче зажурилися чогось. Відчували, що допускаються лайдацтва.

— А щодо винагороди чи можу просити зараз, чи пізніше? — неспішно спитався Гайнім.

— Як хочете. Можна й зараз — рівнодушно відповів Ершаків. — Прошу піти до торгівлі. Там вам видадуть товару за півшоста рубля.

— Я волів би готівкою.

— Нікому готівкою не плачу. Менше п'яничання. Кожний дістає в то-варах, навіть сторожі...

— Якжеж ви можете різнити мене із сторожем? Таж це умова праця!...

— Яка там праця Сів написав і готове. Писанням ніхто не наїється ні не наїється. Така робота навіть рубля не варта.

— Гм, якщо ви легковажите собі умову праці! — образився Гайнім. — Не наїється, ані не наїється... Чи ви того не розумієте, що може моя душа в слюзах розпливатися, як я писав цю рекламу, бо я вудчував, що ошукую так увесь нарід. Прошу заплатити готівкою.

— А леж ви мучите мене. Це негарно так ко-мусь напирюватися.

— Ну, то вже добре, добре. Візьму цукру. Віддам його вашим людям. Втрачу так яких сорок копійок, та що маю робити з вами. Мое поважання.

І пустився до дверей. Та ще в порозі зупинився, зітхнув і сказав сумно:

— Рідний край обманюю. Мій рідний край обманюю... Задля кусника хліба... Ах...

І вийшов. А Ершаків закував нове цигаро і в конторі ще більше пахло культурою.

В ДЕНЬ МАТЕРІ

Глянь, голубонько кохана,
Цвіт спадає черешень,
Мов метелики стелеть
Срібний килим під твій день.
Як красю прибірає,
Що хвиляв пилин май,
Мов до тебе промовляє:
„Чаром серце напугав!“
Подивися, усміхнися,
Відпочинь по трудах тих
Та на завтра готовися
Рід ховати з молодих.
Хоч не легкі ці завдання,
Бо страждати видні шлях,
Хай же усіх на змагання,
Перелетить на устах.
Хай завзяття скріпить сили,
Щоб довести до мети,
Щоб на завтра для дівчор
Більш ідеї зберети.
Розбудити силу духа,
Закріпити так любов;
Як зривається заверуха,
Щоб змагали до обну.
Щоб народ свій полюбляти,
Що ти широко любиш їх,
Рідним завше дорожити,
Саву несли, а не сміх.

Відпочинь, матусю, в свято,
Думкаю волю війну дай,
Заслухай тебе так багато,
Що не видно, де в них край.
Не звайся, хоч ти стружана,
Горіш якнайкращий сід,
Ти за те благословена,
Бо кохав людський рід.
Подивися! Веселі гожа,
Цвіт спадає черешень,
Мов метелики стелеть
Срібний килим під твій день.

НА БІЖУЧІ ТЕМА

Але одна увага матерям: ці лекції доброї поведінки при столі повинні бути послідовні, поступливі й щоденні, а не тільки тоді, коли в хаті гості. Це тільки баламутить дитину. Вона не годна зрозуміти, чому, коли вдома самі свої, вільно ї їсти і пальцями, і розмазувати по тарілці, і плювати братикові до тарілки. І мама нічого не каже. Скоро тільки прийде до хати хтось чужий, кажуть їй просто сидіти, і в правій руці ложечку держати, і чисто їсти. Чому мамі не можуть зрозуміти, що дитині, не привчений до цього, виконати це дуже важко, майже неможливо? А до того, що за приємності гостям, коли вічно чують одне й те саме:

— Заховуйся пристойно! Не набирай на один раз стільки! Обітри собі руки! Обітри собі уста!

Це саме відноситься до науки культурної поведінки в дітей загалом. Трохи з надміру праці, з браку часу, трохи з недбалості мама звичайно не дуже звертає на те увагу, як син, чи донька стала, як заложила ногу, як до кого обернулася, чи подякувала за обід, чи поздоровила, як увійшла в хату, яких слів уживає, як висловлюється про старших, чи вищих суспільним становищем людей. На це не звертається належної уваги. Лекції починаються тільки тоді, коли хтось чужий прийде до хати, або мама з дитиною вибереться в гості.

Тоді вже починаються ті беззастанні: — „Не обертайся плечима до пані!“ — „Кажеться: „пан доктор!“ — „Не повертайся на крилі!“ — „Подякуй за тистечко!“ — „Не спойлюйся перший від стола!“

Не забуду ніколи однієї такої лекції в... трамваї. Поправді мушу сказати, що мама та не була українкою. Але приклад наведу, для кращого зрозуміння, в українській мові. Мама до дівчинки:

— Не кажеться „сі“, але „ся“. Кажемо „гратися“, а не „гратисі“.

Дівчинка в черговому реченні знову вживає з навички того „сі“.

Тоді мама знову повчає її, що в „літературній мові“ не вживається такої форми. Тоді дівчинка питає по дитячому широк:

— Чому ти, мамусю, завжди тільки в трамваї звертаєш мені увагу? Адже я так і вдома говорю.

Не була ця заввага приємна для мамі, що хотіла похвалитися перед пасажирами своїми педагогічними здібностями.

Тому, коли вчимо своїх дітей, то робім це так, щоб увесь світ не знав про це. Світ хай уявляє не саму науку, а її наслідки. — („Жіноча Доля“).

Тому від наймолодших літ, від трьох років уже привчаємо дитину до того, щоб лад, краса, чистота, простота росли в її душі, а ці лекції краси найліпше починати від стола.

Отже перш за все дитина повинна засідати завжди до чистенького стола. Тоді для неї буде зрозумілим і те, чому треба руки мити й прачечуватися всім хатнім до їжі. Накриття повинно бути таке, яке злітлюється з малюнками з віршів, чи з картинками з віршів. Істи дитина повинна вчитися гарно, культурно. Батьки мають дати приклад, щоби при столі не галасувати,

КРИТИКА І НАСЛІДКИ.

Критика Олександра Кошиця про фільм „Наталка Полтавка“, поміщена в „Свободі“, знайшла відгук у Вінніпегу, де на неї відкликнувся „Український Голос“, що виступив проти основних залогів критики проф. Кошиця.

„Українському Голосу“ не подобалася думка проф. Кошиця, що нам треба критикувати всякий прояв нашого культурного життя, бо того вимагає добро культурної справи та цього вимагає українська справа, котра в нинішню пору поза культурною не має засобів оборони.

„Український Голос“ каже на це, що якби українці стали держатися поради Кошиця, то вони ледви чи моглиб щось колись зробити.

УКРАЇНЦІ І ІНШІ НАРОДИ.

Що всі культурні народи критикують усякі прояви своєї культурної діяльності це факт. Що в усіх культурних народів критика нікого від культурної роботи не відганяє, це теж факт. Що всякий культурний діяч жде, що його культурна робота буде критикована, — і те факт.

Чи є тепер таким самим фактом, що під цим оглядом українці інакше від інших? Чи є це фактом, що критика в інших народів відбивається для культури корисно, а в українців некорисно? Чи є це фактом, що в культурних народів критика заохочує людей до кращої культурної діяльності, а в українців навпаки, критика заставляє людей кидати культурну роботу?

Чи можна так сказати про українців?

КРИТИКА В УКРАЇНІ.

Іван Франко, один з найбільших українських письменників, був рівночасно й одним з критиків українського письменства. І не був він потурпливим критиком, а був гострим, неблаганим і безпощадним критиком.

Українська література це одна з ділянок української культури.

Чи можна сказати, що своєю критикою Іван Франко пошкодив розвою українського письменства? Чи можна сказати, що своєю гострою критикою Іван Франко відстрашив українських письменників від літературної праці, а тим самим від культурної діяльності?

ФРАНКО ПРО КРИТИКУ.

Іван Франко почав у 1910-тих році видавати передрук своїх „важніших праць“ з поля літературної критики, даючи цим до зрозуміння, що своєю критику він не вважає знеохоченням письменників до праці, але прислугою для розвою української літератури.

Цей перший томик називався „Молода Україна“, і в ньому було дуже багато сказано якраз про те, як український народ піднявся зі ступня безкритичності до критики. На думку Івана Франка, розвій культури йде не від критики до безкритичності, але від безкритичності до критики.

Хто має рацію: „Український Голос“, чи Іван Франко?

Кожна з писання, що, мовляв, чужинці від критики при культурній праці поправляються, а українці перестане займатися культурною роботою, як його критикувати?

КОГО КРИТИКУВАТИ?

Каже „Український Голос“: „Що говорили українські критики, якби фільм „Наталка Полтавка“ був приготований Василем Авраменко, а хтось чужий, який Цайбельбав, або Маєргольд... Що тоді наші критики робили? Мовчали. Але як поспробував українці приготувати українську фільму, то вже пробуджується своєрідне розуміння національного обов'язку: критикувати його так, щоб і десятою відхотілося щось подібне робити“.

Чи справді воно так є, що як неукраїнець поставив „Наталку Полтавку“, то українські критики мовчать, а як українці це зробить то критикують? Чи не було писано про большевицьку фільму? Чи не писав гр. Углицький про большевицьку фільму „Наталка Полтавка“?

Не писав про большевицьку фільму від „Український Голос“, але чи можна це йому у вину ставити?

Здається, що большевицької фільми у Вінніпегу ще не було, то й годі вимагати від вінніпегської газети критики. Зрештою, хочби й була, то вже й тоді „Українському Голосу“ вільно критикувати її, як йому хочеться, але вільно й промовчати.

І це теж критика. Казав іще великий німецький критик Гердер, що чим твір ширший, тим більше про нього пишеться. Чим він менше вартісний, тим менше про нього пишеться. Як він нічого не варт, про нього не пишеться.

БОЛЬШЕВИКИ І ФІЛЬМА.

Закидує проф. Кошицеві „Український Голос“, що його критика противиться „почуттю національного обов'язку“, коли комуністичні „Щоденні Вісті“ з нею погодилися.

Потім додає „Український Голос“, що „Щоденні Вісті“ приписують поміщення критики проф. Кошиця „Свободою“ приватним обрахунок редакції „Свободи“ з п. Авраменком. І каже „Український Голос“: „Сумно було би, якби це була правда, що пише комуністичний часопис“.

Отже чи правда це, що пише комуністичний часопис, чи неправда? „Український Голос“ не каже, що це правда й він не каже, що це неправда. Однак він вважає це за згідне зі своєю журналістичною етикою ширити сплетні комуністичного часопису серед людей, які самі ніяк правди не можуть ствердити.

Якщо це противиться розумінню національного інтересу сказати про фільм Авраменка щось таке, на що годиться комуністична газета, то як же там з поступком „Українського Голосу“, що ширить сплетні комуністичного часопису?

З ЗАЛОЖЕНИМИ РУКАМИ.

Каже „Український Голос“: „Фільм „Наталка Полтавка“ не є понад критику. Є в ній недосадки, та в тім то й ціла річ, що хтось мусів зробити початок, бо ті, що „ліпше знають“, сидять з заложеними руками“.

Ось вам і видасть шило з мішка. Наперед говориться, що не вільно критикувати українських діячів, а потім той, що нас учить не критикувати, самий каже, що за фільм „Наталка Полтавка“ взявся той, що на цьому не розуміється. Наперед кажеться, що не треба критикувати наших

УВАГА! ФІЛІАДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Y LINCOLN THEATRE
Broad & Lombard St. Philadelphia, Pa.

буде висвітлювана
10-ГО 11-ГО І 12-ГО ТРАВНЯ 1937 РОКУ
(MONDAY, TUESDAY & WEDNESDAY, MAY 10, 11 & 12)
ПЕРША УКРАЇНСЬКА ЗВУКОВА ФІЛЬМА

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

Початок вистави кожного дня від год. 2-гої пополудні до години 11-тої вечір.

ЦІНИ ДУЖЕ ПРИСТУПНІ!!

Перший раз даємо такі дешеві ціни, щоби всі громадяне, старші і діти, могли побачити нашу красну та інтересну фільму. Там почуєте чудову українську пісню, побачите добру гру великих артистів і знаєте про Старий Край-Україну у красну Наталку! Прийдіть самі і запросіть своїх знайомих. До фільми подані англійські диліогі, щоби всі розуміли розмови!

Avramenko Film Productions Inc.

культурних діячів, бо цим їх бідненьких відстрашиться навіть від тої роботи, яку вони роблять, а потім кажеться цим культурним діячам залишити роботу, на якій вони не знаються, та закликується тих діячів, що на справі ліпше знаються, не сидіти з заложеними руками, але братися до роботи.

Наперед говориться нашим критикам: Не критикуйте, бо ніхто не візьметься за культурну роботу, а описля кажеться одному такому діячеві: „Не берися, чоловіче, до діла, якого не знаєш. Злізайте, пане майстре, з даху, не псуєте гонтив!“

ЗАЛОЖЕНІ РУКИ І КРИТИКА.

Накінєць варт спитатися „Українського Голосу“: хто це ті, що справу ліпше знають, а сидять з заложеними руками? Як „Український Голос“ знає, то чому не скаже цього виразно, хто саме розуміється на такій справі, як продукція фільми, а тепер сидить із заложеними руками?

Чи це може тоненький натяк на критику? Чи можна відповідати критикові, що критикує: чомуж ти кращого не зробиш?

Як так, то не вільно нікому сказати про прочитанню книжки: „Де драгті! Навіть і читати не варто!“ Такому критикові все треба би відповісти: „Не вдовольнений? То напиши крашу!“

Як так, то набудує не вільно буде говорити кухареві: „Ваші страви не смачні“, бо кухар скаже вам: „Як мої страви не смачні, то зваріть собі смачніші!“

Як так, то набудує, як візьмете кишечок горілки й сплюнете: „Ах, плугава сивуха“, то вам кошмар скаже: „Що? Сивуха? Не любитеся вам? Зваріть собі крашо!“

Замовите собі будівничого, щоб вам хату поставив, а вам його робота не подобається, то він вам скаже: „Не подобається вам моя робота? Яким правом ви мене критикуєте? Чому не будували собі самі?“

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори Центрального Комітету Українських Національних Організацій.

Дня 19. березня ц. р. відбулися звичайні річні збори Центрального Комітету Національних Організацій міста Нью-Йорку, на які прибули делегати таких організацій: українська греко-католицька громада, тов. „Дністер“, (від 204 У. Н. Союзу), „Запорозька Січ“ (від 117 У. Н. С.), Братство св. Володимира (від 130 У. Н. С.), українська православна громада, Хор ОДВУ, від 10. ОДВУ, від 11. ОДВУ, від 1. О. О. Лемківщини. Червоний Хрест ОДВУ, Український Демократичний Клуб з Нью-Йорку, Український Демократичний Клуб з Асторії, від 1.

УВАГА! — НЮАРК, Н. ДЖ.І
ВСІ УКРАЇНЦІ, ЩО ГОЛОСУЮТЬ У НЮАРКУ НА 11-ГО ТРАВНЯ, ПОВИННІ ВІДДАТИ СВОЙ ОДИН ГОЛОС ІЗ 5 НА

ARTHUR J. CONNELLY

ПРИЯТЕЛЯ УКРАЇНЦІВ
Нумер 10А на голосуючій машині.

Д-р Янкович,
І. К. Лобур, М. Басараб.

Пізнак, голова; Ілля Гузар і адв. Цільник, заступники; Степан Ковальчук, рек. секретар; М. Беля, фін. секретар; Е. Кривень, скарбник. До контрольної комісії увійшли: Микола Близник, Михайло Боднар і Тимко Нінявський.

Дня 9. квітня відбулися збори старих і нових урядників, на яких передано урядування. На тих зборах виготовлено план праці, в який входять влаштування свята писанки, збірок по церквах, ярмарку, з чого прихід піде на Рідну Школу. Також влаштування свята Франка, Листопадового, Злуки, Шевченка й інші. Вибрано комітет, що має опрацювати план реєстрації українців у Нью-Йорку. Також обговорювано способи, якби заохотити громадян до інтензивнішої громадської праці.

Ст. Ковальчук, секретар.

ДОБРЕ СЕРЦЕ І ЗАКОН.

У Копенгагені помер 76-літній багатий урядовець Лярен, який залишив свій малий домік своїй пістунці, що доглядала його довгі роки в його недугі. Він не мав близької рідні і хотів віддавати її, що влекшувала йому терпіння і старість. Довго думав він над тим, як її забезпечити. Боявся, що коли її залишить сам дім, то вона бідна не дасть собі раду з податками від нерухомостей. Тимто рішив він іще за життя той свій дім і фінансово продати. Вона мала сплатити означену ціну купна тим, що буде його утримувати до кінця життя. Лярен помер після такого контракту купна, який сам придумав, дуже скоро, переконаний, що зробив якнайкраще. Тимчасом виявляється, що суд стоїть на становищі далеких кривників, які доказують, що це не був продаж, тільки даровизна, а для даровизни треба контракт у прямих нотарів.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

WALTER SEDOROWITZ,
OF 386 MYRTLE AVE.,
IRVINGTON, N. J.,
PRUDENTIAL LIFE
INSURANCE AGENT,
IS ANXIOUSLY WAITING
FOR HIS DREAM TO
COME TRUE...

АДВОКАТ Д-Р JOHN YATCHEW, M.A., S.J.D.
СПРАВИ: КРИМІНАЛЬНІ, РОЗВОДОВІ, ВИШКОДУВАННЯ
ТА ІМУНІТАТИ.
909 GUARANTY TRUST BLDG., WINDSOR, ONTARIO, CANADA.
Tel.: 3-5300.
При американській границі, напроти міста Дітройт. 97.

ДО КРАЮ
РОШІ
ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯРАХ І ТЕЛЕ-
ГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА,
СКОРО І ДЕШЕВО.
Продаємо шиферні на всі дні до краю
з краю до Америки.
Позагоджуємо всі краєві справи дешево,
і після повної краєвої.
Продаємо і вимірюємо будинки і фарми і
позагоджуємо всі тутешні справи ре-
альною ціною.
В кожній справі просимо кожного Українця в Америці уда-
тися в повних справах до свого українського бора котрого
власником від 20 літ в Анті Пашук. Адреса така:
ANTHONY D. PASHUK
322 N. 8th Street Philadelphia, Pa.

WALTER KOSTER REALTY CO
REALTORS
MEMBER OF LOCAL, STATE AND NATIONAL BOARDS.
2325 HUDSON BOULEVARD, JERSEY CITY, N. J.
ОДНО З НАИБІЛЬШИХ УКРАЇНСЬКИХ БЮР
У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.
ПРОДАЄМО І КУПУЄМО ріжкого роду
домин; ЗАРЯДЖУЄМО домани й винаймаємо
помешкання; ВИПОЗИЧАЄМО ГРОШІ на ре-
альності; АСКУРУЄМО дом, меблі і інше
від огню; Випикуємо інші ріжкого роду по-
ліси аскурації в найкращіх компаніях.
ВОЛОДИМИР КОСТЕЦЬКИЙ,
предсідник.

НАШЕ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ
Далеко більше ніж інтерес у справах
нашого зв'язу є наше заінтересування
служити людству.
Ми можемо не зважати на фінансові
умовини, бо ми переконалися, що служи-
ти добре приносить власну нагороду, до-
тикальну і недотикальну.
STEPHEN J. JEWISIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

Господина (до студента): Ви чому поставили
чай на кріслі?
Студент: Він такий слабкий, що я мусів дати
йому крісло.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЦІВ ЧЕРВО- НОЇ ВОЛІ ПОВ. ЯРОСЛАВ.

Громадяни Катерина Позе-
банчук і Степан Мешко з
Алентави, Па., дістали з рід-
ного села Червона Воля тако-
го листа:
„Високоповажани Родимці!
Знаючи Вам добре перехід по-
дій з останніх 20 літ, у яких
ціла Європа спалахнула воєн-
ною хуртовиною; знаючи Вам
також добре 17 і 18 рік, коли
то по розпаді Росії й Австрії
закріплені народи визволя-
лися з під ярма і творили са-
мостійні держави. Тоді то і
наш український нарід збу-
дився з довгого сну та під-
нявся творити свою незалеж-
ну державу. Однак встояти не
було сили. Причина цього
відома всім; нею була в пер-
шій мірі недостатня свідомість
в наших народі. Тієї свідомо-
сті тим менше було в наших
рідних селі, Червоній Волі.
Де ж їх могли набратися наші
люди, коли у нас не було ні
одної української установи?
„Переконались ми, що так
жити годі. Тому взялися до
освідомлення себе самих та
нашого ширшого громадян-
ства. Заложили читальню
„Просвіти“ і кооперативу, та
лихо в тім, що не маємо де їх
примістити. Читальня міститься
в домі одного господаря.
Маємо також аматорський
кружок, який дав уже кілька
вистав, що відбулися в одній
стодолі. Але і стодолі не мо-
жна все вживати, хіба весною
і в першій половині літа, коли
стодолі порожні. Осінь і зима,
коли в нас доволі часу, проми-
нає марно, бо не маємо де
приміститися.
„Тому то ми постановили
побудувати „Народний Дім“,
щоб у нім можна було примі-
стити читальню, кооперативу
і мати садю на вистави. Ілько
Мешко дарував площу під бу-
дову. Вже трохи грошей при-
збирали на саму будову та
дальше збираємо.
„І до Вас ми звертаємося з
проханням дару на будову
цього дому. Хоч Ви далеко від
нас, то Ви нам далі близькі, а
також гадаємо, що наше рід-
не село, в якому Ви родилися
та враз з нами зростали, та-
кож Вам ще дороге та близь-
ке. Поможіть нам піднести
його, щоб воно не оставалося
позаду інших сіл, щоб не про-
падало без освіти. Зложіть
свою цеголку на будову На-
родного Дому в ріднім селі, а
кожна жертва золотими бук-
вами вписана буде в серцях
вдячних українських грома-
дян.
„Рівночасно посилаємо пов-
новласть на збирання датків,
на імя Катерини Позебанчук в
Алентави, Па. Жертви проси-
мо слати на адресу: Czysialnia
„Prosity“, Czerwona Wola, p.

Sienlawa, koło Jarosławia, Poland-
Galicia. Ілько Мешко, голова;
Степан Боарський, заст. го-
лови; Юрко Боарський, пи-
сар'. Далі йдуть печатки рід-
них українських інституцій.

Помішуючи отсього листа,
можемо від себе додати, що
ми, односельчани Червоні
Волі, що перебуваємо тепер в
Алентави, Па., вже трохи гро-
шей призбирали і далі пере-
водимо збірку. Призбирані
гроші вилемо через „Обед-
нання“ до краю й жертводав-
ці будуть повністю прогодо-
шені в часопісі. Тепер кличе-
мо наших односельчан з „Пі-
ших місцевостей, як теж про-
симо всіх щирих українців з
Ярославщини й інших повітів,
щоби були ласкаві зайнятися
збіркою і самі поспішили з
пожертвами. Ми ніколи не
відмовлялися від інших жертв
і радо спішили з поміччю на
інші заклик. А отсе тепер пер-
ший раз звертається до нас з
закликом наше рідне село.
Ми не повинні остатися на цей
поклик глухими.
Більші жертви можна слати
впрям на подану адресу до
краю, а менші на адресу:
Katherine Pozebanczuk, 604 Ridge
Ave., Allentown, Pa.

**ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ
КРАЄВІ.**

ДІТРОЙТ, МШ.
Писанка на Рідну Школу.

На Рідну Школу зложили як
дар на писанку: Павло Войто-
вич \$2; Микола Сеньків \$1.
Разом \$3. Хто з членів бажав
би зложити свою жертву, хоч
би і найменшу, зволить зголо-
ситися до секретаря відділу.
Петро Кізел.

СЕНТРАЛІЯ, ПА.
На народні цілі.

Українська католицька па-
рохія і обходила роковини
смерті Тараса Шевченка кон-
цертом 18-го квітня 1937 року.
Прийшло з тікетів \$22.80, а
добровільні датки виносили
\$10.70. Зложили по \$1: М. Ко-
марницький, В. Волчанський,
М. Кісіль, решту дрібними.
Розходу було \$16. Лишилося
чистого доходу \$17.50, котрі
вислали через Обеднання,
призначаючи на Рідну Школу
\$10 і на визвольну боротьбу
\$7.50. Комітет свята складає
ширу подяку місцевим україн-
цям.

В. Волчанський.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.

Писанка для Рідної Школи.
В суботу, 24 квітня ц. р.,
відбулася в домі українських
громадян Максима й Анни Ко-

панишин забава як несподі-
ванка для громадян Михайла і
Пазьки Басій з нагоди їх
25-літнього подружжя. Го-
сті склали сердечні ба-
жання, а громадянин Ми-
кола Микитюк підніс гадку зі-
брати пару доларів на писанку
для Рідної Школи. Зложили по
\$1: М. Басій, О. Басій, І. Дра-
бич, Т. Стрик, З. Рекрут, А.
Конікевич, Т. Овчар, В. Торп,
Д. Пондичалюк, М. Копани-
чин; Н. Н. 50 ц. Разом \$12.50.
Присутній.

ВІДМІНГТОН, ДЕЛ.

На читальню в селі Мальгови-
чах, повіт Перемишль.

Гром. Іван Швед з Відмін-
тону, Деел, зібрав на „Просві-
ту“ в селі Мальговичах, пере-
миського повіту, суму \$20. Цю
суму зложили: Іван Швед
\$11; по \$1: І. Гринишин, Т.
Цовган, В. Захарків, А. Плі-
шевська; по 50 ц.: Ф. Музика,
А. Середницький, М. Маер, К.
Марчинишин; Д. Фабрика, Д.
Качмар, М. Гурний; по 25 ц.:
Т. Тула, І. Гичка, В. Цицик, А.
Ліщинська. Просимо про даль-
ші жертви, які можна слати
на адресу: Степан Гіряк,
Мальговичі, п. Нижанковичі,
повіт Перемишль, Галичина.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

На ріжкі потреби.

На панахиді за бл. п. Ольги
Басараб в укр. кат. церкві зіб-
рано \$11 на політичних в'язнів.
А на Рідну Школу зложили:
Жинча Громада в Перт Ам-
бой, Н. Дж., Павло Гаврилів
і о. І. Шуховський по \$5; В.
Львівський \$2; П. Шуцький і
С. Гураль по \$1; І. Московіта і
В. Кардаш по 50 ц. — Разом
\$20.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На інвалідів і Рідну Школу.

Союз Українок, від 6, ухва-
лив призначити по \$5 на Рід-
ну Школу й інвалідів та висла-
ти ту жертву через Обеднання.
За уряд: Анастасія Бігун,
предс.; Ева Геруля, касієрка;
Євдокія Іванів, секретарка.

**25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ БАНДУ-
РИСТА ПРОФ. В. ЄМЦЯ**

У Вінніпегу, Канада, відбув-
ся 25-літній ювілей музичної
праці бандуриста проф. Ва-
силь Ємця. Вперше В. Ємця
виступив на концерті з бан-
дурою в Ахтирці на Харків-
щині, за що замало не був ви-
кинений з гімназії. В універ-
ситетах (в харківському і мо-
сковському) продовжував му-
зичні вправи і вчив гри на
бандурі бажаною. В Москві
літчає війни виступав на ас-

словянському концерті, репре-
зентуючи Україну.

На еміграції В. Ємця висту-
пав у кожній європейській
країні. Виступав і перед пред-
ставниками африканських на-
родів — єгиптянами й араба-
ми. Преса чужинних народів
скрізь дуже прихильно відзи-
валася про його виступи і
знайомила свій читаючий за-
гал з Україною. На ювілейно-
му концерті у Вінніпегу слу-
хали бандуриста злив 1,500 ан-
гліїв, а преса таксамо дала
прихильну оцінку його гри.

За час своєї діяльності проф-
есор Ємця заснував кобзар-
ські школи і капелі. У 1913 ро-
ці в Катеринодарі, на Кубан-
щині, у Києві за часів гетьма-
нату (реставровану у 1924 р.
більшовиками) і школи коб-
зарів у Празі та Подєбрадах,
Чехословаччина, і в Парижі.

Музичну освіту проф. В. Є-
мця набув у празькій і бер-
лінській консерваторії.

В зв'язку з ювілеем вийшла
друком ювілейна пам'ятка з
переглядом діяльності проф.
В. Ємця та численними зним-
ками.

НОВЕ ЧИСЛО
„УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ“

„Українська Музика“ місячник. Рік
1. Квітень 1937. Ч. 2. Зміст: Д-р В.
Виташинський: Віктор Матюк, Д-р Ф.
Стешко: З історії української музики
XVIII ст. Б. Пюрко. Проблеми масо-
вої музики. В. Балтарович, В. Бо-
рисяк, Р. Савицький: Хроїка й
Релензі. Дониси з краю. А. Рудниць-
кий, д-р Е. Негельський: Музичні по-
ді в світ Просвіти фонд „У. М.“
Видав „Союз Українських Професій-
них Музик“ у Львові. Редагує Коле-
гія. Головний редактор д-р Зиновій
Лисько. Адреса Редакції в Адміні-
страції: Стрий, вул. Гошука 15. Пе-
редплата за границю 4 злоті.

Кожна українська людина, що ці-
кавиться музикою, особливо украї-
нською музикою, повинна заінтере-
суватися цим багатим музичним
місячником. Видаток малий, користь
велика. Наведені вище назви дають
запоруку, що „Українська Музика“
є і буде добре редактована.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
(Європейський спеціаліст)

Гострі й хронічні недуги нервової
системи, Шкіра й кістки.
223 Second Ave., cor. 14 St., N. Y. C.
Room 14.
Офісні години: 10-8; неділя 11-2
Жінка-доктор до обслуги.
Прохідний X & Флоренс \$2.00.

ВЗОРИ

КАРТИ, ІНТЕР'ЄРИ ДО ВИ-
СТАВКИ Д. М. С.
стемповані річ. Пш
шті по каталог до
UKRAINIAN BAZAAR,
97 Avenue A, New York, N. Y.

ДО К Р А Ю

ПРОДАЖ ШИФКАРТ
ПЕРЕСІЛКА ГРОШЕЙ
доларами

СПРАВИ СТРАКАСВІ
повновласти, контракти і т.п.

СПРАВИ ЕМІГРАЦІЙНІ
виповнення афідавітів, а-
пелляцій і т.п. 107.

Вдається на адресу:

E. S. WITKOVSKY,
130 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

НА ПРОДАЖ ДЕЛІКАТЕСЕН
І ГРОСЕРІЯ,

рент \$15.00, вироблений биз-
нес, пролам дешево. Голоси.
тись до: 106-9
634 E. 13th ST., NEW YORK CITY

ФАРМИ НА ПРОДАЖ РІЖНОГО
РОДУ.

провісійональні домн і т. п. Земля
дуже врожайна. Тут є добрий маркет
у Flemington, N. J. Дайте знати, чо-
го шукаєте і лишити по новий ката-
лог, а я є пенний, що вас задово-
лю. 106-12

MICHAEL GELLNER,
RINGOES, N. J.

НА ПРОДАЖ 175-акрова фарма,
великі будинки, 25 акрів ліса, кон-
корви, кури і машинерія. Ціна \$2,000.
Повноцінна випасти готівкою. 78-акро-
ва фарма, старі будинки, гарні мі-
сцевості. Ціна \$550. Виплати готівкою
\$250. 103-7

S. MORANSKI,

14 E. Washington Ave., Bath, N. Y.

Д-Р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ

Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8
вечір. В неділю згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

БОЛІ НІГ.

Рани на ногах, опухлі ноги, на-
брякли м'язи, болісні ноги, флебі-
ти (запалення жил), напухлі або
болісні коліна чи істопки і ре-
матичні ноги успішно лікуємо но-
вими європейськими методами без
операції.
Офісні години: щоденно від 1
до 6 вечір, в понеділок і четвер-
ти від 1 до 9 вечір. Нема урядові
години у неділі.
Говоримо українською мовою.
Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

HANDY HARDWARE HOUSE

GLASS, PAINTS & OILS
WINDOW SHADES A SPECIALTY
Tel.: BERGEN 3-1642.

180 OCEAN AVE.,
JERSEY CITY, N. J.

Власник ДМИТРО ПЕЛЕВИЧ.

В нас можете дістати всякі
зряди для домашнього вжит-
ку. З дальших місцевостей мо-
жете замовляти листовно, а ми
перешлемо ваше замовлення.
Ціни дешеві. Обслуга знаме-
ніта. 89.

МІРОН ЛІТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжких, як далеко поза
Ньюарком. Браї потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуга шира
і дешева. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Угнетейкер ва-
рядну потребує по ціні так низь-
ко, як \$150.00. Обслуга патрарка.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET,
NEW YORK CITY
Dignified Funerals as low as \$150.00
Telephone: Orchard 4-8088

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦІХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 15th St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ТАРЗАН І БОГІНЯ МАІВ.

Раглан порівняв за всяку ці-
ну викрасти депешу. Але він
був зарозумний, щоб робити
це самому. Він мав на кораблі
помічників, що були запродані
до його служби. Він підійшов
до одного з них, портієра Фар-
ноля, і заговорив до нього
рішуче: „Ти мусиш дістати цю
депешу, Фарноль. Коли діста-
неш її, очікує тебе нагорода.
Коли ні, то дістанеш це“. При
тім він вказав на револьвер.

Після цієї розмови Фарноль
подався на поклад, щоб від-
шукати Мартіна. Матрози
метушилися сюди й туди по
покладі, пригтовляючись до
пристаневі роботи, зв'язаної з
кожнотимчасним причаленням ко-
рабля. Деякі з них були об-
дерті і виглядали дуже нуж-
денно. „Нещасна голота“, за-
важив ніби знехотя Фарноль,
переходячи коло майора
Мартіна.

Звернувши в той спосіб на
себе увагу майора, він почав
скоро оповідати: „Знаєте, ці
голодранці нераз виявляють
страшну жорстокість. Я сам
був свідком, як вони збунту-
валися та в жорстокий спосіб
розправлялися з офіцерами
корабля“. При тих словах
Фарноль зближвся до майора
й незаметно всунув свою руку
до його кишені.

Та в цьому моменті якраз
закохався корабель і Фар-
ноль знехоття сів на кишеню
майора. В одній секунді ма-
йор зловив за кишеню і в ній
застав руку Фарноля. Зловив-
ши міцно злодія за обі руки,
майор грізно запитав: „Що
означає це?“ Фарноль переля-
кався, але в його очах блис-
кавкою перебігла погроза
Раглана. З двох лх він рішив
вибрати менше.